

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 cor., pe jumătate de an 4 cor.
Pentru România și străinătate anual 10 cor.Foae socială-culturală.
Apare în fiecare Sîmbătă.Redacția și Administrația Nr. 817.
Telefon Nr. 29.

Măiestria-i plug de aur.

Țăranul nostru scoate din pămînt cu sudoarea feței sale, în arșița dogoritoare a soarelui materiile crude, pe cari le predă măestrului, în mîna căruia măestria brută, devine un obiect sau altul, devine lucrată formată și dată spre trebuință. Țăranul nostru scoate din pămînt materia, o dă cu un preț bagatel măestrului străin — căci de ai noștri nu avem —, care o lucră și o dă earășî țăranului pe preț de 2—3 ori mai mare.

Eată cît de rău lucrăm noi Români că nu ne dăm băeții la măestrii; cît câștig am putea trage noi și cîți bani am cruța și nu ar trece în mîinile străinilor, ci ar rămînea în mîna neamului nostru. Căci doar' fiecare popor cuminte se îngrijește, ca banul câștigat cu sudoarea feței sale să-l lege cu șapte ațe, să nu-l cheltuiască ușor, și dacă totuși trebuie să-l cheltuiască, îl dă pe marfa cumpărată tot dela ai săi. Numai noi ducem apa tot la moara altora, pripășiți prin satele noastre. Șapoi cum să nu fie străinii așa de bine întăriți, cînd noi toată bogăția noastră, tot rodul muncii noastre de ani de zile ni-l vîrșăm, nesiliți de nimeni, decît numai de prostia noastră, în punga lor încăpătoare? Și cum n'am fi noi un neam de oameni săraci, cari deapaură ne luptăm cu sărăcia și cu toate nevoile și necazurile de pe lumea asta, cînd noi înșine ne sărăcim, cînd noi

înșine ne înstrăinăm banii noștri, cari sînt puterea de azi a popoarelor. N'am putea să ne avem și noi măestrii noștri, dela cari să ne luăm cele delipsă și astfel banii noștri să ni-i dăm tot la ai noștri? Ba da, am putea, cum nu, cînd știu, că Românul e deștept din fire, numai cît alta e buba la noi, căci ne trezim numai a 3-a zi, cînd e prea tîrziu. Ca să nu se mai întimple asta, să ne dăm seama, până nu este prea tîrziu, să ne dăm seama de folosul cel mare ce-l putem trage din măestrii. Să ne ducem într'un tîrg să privim numai cîți bani dăm noi în mîinile străinilor. Căci de ne trebuie opinci, cizme, peptar, pălărie, plug, car, etc. c'uncuvînt orce ne este neîncunjurat delipsă, trebuie să cumpărăm dela străini, căci măestrii din neamul nostru nu avem. Cîți bani se duc, decî, în punga străinilor, bani ce ușor am putea să-i dăm la oamenii de-ai noștri, dacă am avea și noi măestri. Șapoi de ce să suferim, să se așeze în satele noastre, unde sînt neîncunjurat delipsă, faurî, rotari, cizmași, timplari, etc. niște străini de nu știu unde, cari vin cu uneltele și hainele în spate, ear peste cîțiva ani se înbuibă în averile noastre. N'am putea oare să ne facem și noi din băeții noștri, măestri, să-și aibă fiecare sat măestrii săi, din neamul nostru, din băeții noștri. O, cîți bani s'ar cruța, trecîndu-se în punga alor noștri.

Cît de folositoare este măestria, vom vedea dacă ne dăm seama despre aceea, că averile ne sînt tot cele vechi. Averea ce-a avut-o moșul nostru s'a împărțit între fiî,

căroră decî li-s'a venit numai a 3—4 parte, ear ei au lăsat-o fiilor lor tot așa, până în urmă ajunge să rămîna cu un petec de pămînt, din care nu poate trăi și nici nu-și poate duce lipsele casei, dar apoi fiilor ce le vor lăsa? Să ne gîndim decî la urmașii noștri, să ne îngrijim de binele și bunăstarea lor. Neavînd să le lăsam averi, să le dăm învățatură, să-i dăm la măestrii, să-i învățăm meserii, căci „măestria-i plug de aur“. Cît venit îi aduce unui măestru bun și harnic măestria sa, o știe orcine care s'a învățat în lume. Îmi spunea un om care avea un băiat, pe care la îndemnul preotului îl dase la măestrie, că nu știe cum să mulțumiască preotului, căci, zicea el, azi fiul său are 160 cor. lunar bani uscați. O! cîți bani am putea aduna, dacă ne-am avea meseriașii noștri, dacă nu am da banii străinului, ci i-am da tot în mîna noastră. Sute de mii, ba milioane dăm noi an de an din punga noastră pentru marfa cumpărată dela meseriașii și neguțatorii străini. Ba eu cred, că multe case mărețe din orașe sînt zidite pe banii câștigați dela noi. De-ar fi fost și Români noștri meseriași și neguțatori, ar fi ale noastre și orașele, întregi sau în parte, cum vedem la Nemți; ar fi românești bisericile pompoase și școalele frumoase, ear limba și legea părinților noștri s'ar cultiva în ele. Așa însă bogățiile cele mari dela orașe sînt ale altora, ear la noi?... „numai umbra spinului la ușa creștinului“ ...

Gh. Balota.

FOILETON.

Alb și negru.

(Scenă tradusă din revista „Femina“).

El, patruzeci de ani, cu un suris ascuns în barbă, apărât încontra unei activități aprigă, nerăbdătoare și dușmănoase a tovarășiei sale, cu o armură de grăsime pacinică. Ea, douzecișicinci de ani, total blondă. Decorul: un budoar Louis XV, îmbrăcat în damasc Louis XIV., foteluri Louis XIII, tablouri second Empire. El, aplecat peste o mîsuță, parcurge distrat o carte groasă. Ea, își tinuă în jeț visul, din care se trezește pentru a marmura cuvintele:

— ... O mantauă de culoare alb și neagră... toată lumea, are afară de servitoare... trebuie ca tot să fie acum alb și negru... Asta vine din Anglia... În cazul acesta muselină neagră tivită cu hermelin... Nu? Ce zică la asta? Dormi?

El. — (tresărind) Ce este?

Ea. — (cu vocea ei de vreme rea) Este că îți vorbesc și că tu nu m'ascuți. Isprăvește odată de a te prefăca că citești cartea aceea.

El. — Tu ziceai decî...

Ea. — Îți vorbiam despre alb și negru.

El. — Asta-i un club anarhic-regalist!

Ea. — Nu face pe glumețul: asta-i estetica la modă. Earna trecută, femeile au adoptat alb și negru și acum ele continuă.

El. — Ei bine!...

Ea. — O damă pictoră și un scriitor ce-

lebru au lansat moda aceasta. La ei totul e alb și negru, cu puțin sur... Asta-i o dezmerdare pentru ochi, o voluptate! Nimic nu izbește privirea: mobilele sînt de palisandru sau de abanos, perdelele de mătăsă sură. Este armonie, mă înțeleg?

El. — Înțeleg că sîntem foarte bine aici între relicvele trecutului.

Ea. — (disprețuitoare) El vine din mahalaua Antoine, trecutul tău, și afară deaceia tapițerul a spus că am făcut greșeli de stil.

El. — (cu ironie) Să scrie atît de rău în ziua de azi!

Ea. — (hotărîtă) Infine vrei sau nu vrei?

El. — Mantaua ta e minunată. Și ce privește salonul nostru, el face admirația tuturor...

Ea. — A prietenilor tăi: niște idioți. (Liniște. Zgomot monoton al ceasului).

El. — În timpul asta ceasul merge înainte și eu nu sînt fericit.

El. — Nu se poate în tot timpul urma moda istovitoare.

Ea. — Mă voi supune. Nu voi mai primi pe nimeni... ca să mi-se zică: „La d-voastră nu e alb și negru!... Am prea mult amor propriu. Și nu mă voi duce la Deauville cu mantaua mea cea veche. Decît să fiu mereu necăjită astfel, mă bine mor tînără, — tușesc deja... (Ea încearcă să tușiască) și atunci (sălbatic) tu vei fi în alb și negru.

El. — Auzi povești! Fiindcă sînt alipit de micul nostru interior! Eu nu mă fălesc cu sentimente artistice.

Ea. — (amarnic) Ai dreptate. Inșă destul zis: am migrenă.

(Ea spune și ridică spre cer frumoșii ei ochi. El aprinde o țigaretă și dorește s'o suciască, într'altă parte, căci se știe aproape de a ceda. Suctura vine sub forma soneriei dela telefon. Cu toată migrena ei, ea sare repede și se duce să răspundă).

Ea. — Sînt soții Fouillepart. S'au plictisit acasă și m'au întrebat dacă pot veni puțin pela noi.

El. — Și ce le-ai răspuns?

Ea. — Că îi așteptăm.

După douăzeci minute soții Fouillepart se ivesc. D-na Fouillepart e îmbrăcată într'o rochie de mătăsă arginție, tivită cu blană de culoare închisă. D-nul Fouillepart poartă un costum complet negru, cravată de mătăsă neagră, decorată cu o perla.

El. — Sînteți în doliu?

D-na Fouillepart. — De unde ieșiți?

Ea. — Scuză Sigismond. El nu știe. Alb și negru, prietenul meu...

El. — Ah! (schimbînd conversația) Afacerile vor suferi mult cu grevele astea.

D-nul Fouillepart. — La noi e deja alb și negru. Veți veni să vedeți. Am găsit maicuseamă un dulap, ei zice că-i o ușă dela trăsura.

D-na Fouillepart. — Nu vă puteți închipui cît ne-am amusat aranjînd toate astea, și nu ne-am abătut dela regulă nici la cele mai mici mărunțisuri: astfel ne jucăm numai de-a domino.

El. — D-voastră sînteți copii credincioși ai albului și negrului...

D-na Fouillepart. — Eu îmi scriu scrisorile pe hîrtie neagră cu cerneală albă.

Ce sînt examenele?

Articolul de lege XXXVIII. din 1868 și XXVIII din 1876 precizează modalitatea tinerii examenelor dela finea anului școlar. Scopul examenelor finale este: ca elevii să se obișnuiască cu prezentarea lor în public, ear publicul să se convingă despre progresul ce s'a făcut îndecursul anului școlar. Examenul n'are de a face nimic cu clasificățiunea, căci la clasificare trebuie să se ia în socotintă rezultatul final. Învățătorul trebuie să cunoască întreaga individualitate a copilului, ca să-l poată clasifica drept. Nu e permis niciodată să întrebuițăm notele de clasificare ca remunerație sau ca pedeapsă. Învățătorul trebuie să fie cu mare băgare de seamă la distribuirea notelor: „distins” și „nesuficient”.

Nu mai atunci vor avea înțeles notele acestea, dacă nota „distins” și „nesuficient” o întrebuițăm în cazuri excepționale. Intre împrejurări normale prea multe note „nesuficient” sînt mai mult un argument încontra învățătorului decît încontra elevului. Nu e bine a lăsa elevii să repeteze clasele, căci atunci nu vor putea să termine toate șase clasele, și astfel băcții se aleg numai cu o parte a cunoștințelor. În fiecare clasă se află copii mai tîrzi și mai puțin talentați.

Învățătorul va avea cu aceștia a trata cu mai mare grije, cu mai multă pecciență și tact. Ar fi și o mare nedreptate să pretindem și dela aceștia aceleași prestațiuni ca și dela ceilalți. Adevărat că munca aceasta a învățătorului e grea, dar e foarte rodnică. E una din cele mai frumoase datorințe ale noastre: *a ajutara și sprijini pe cei slabî, pe cei mai puțin talentați.*

Examenul trebuie să fie o sărbătoare veaselă, înălțătoare și plăcătă, dar să nu fie o paradă goală. Examenul să delecteze publicul prin expoziția lucrurilor de mină, desemn, și prin lucrările scripturistice; dar în același timp să reoglindeze fidel și dezvoltarea intelectuală a copiilor. Examenul să nu alimenteze vanitatea elevilor, sau a părinților, dar nici să nu umiliască pe elevi. Învățătorul care în examen aplică pedepse, e ca și celce din nepricepere singur își subscriseră sentința de moarte. *Examenul decî să fie o sărbătoare: a dreptății.* **Alexa Jianu.**

El. — Scriind cu cerneală neagră pe hirtie albă, ajungeți la același rezultat.

D-na Fouillepart. — Ce zăpăcită sînt! Nici nu m'am gîndit la asta. Eu care mi-am dat ațita osteneală.

D-nul Fouillepart. — Asta nici nu e o instalare, ci e o gradație a stărilor sufletești, începînd dela alb: veselie nevinovată, bucurie adevărată, până la negru: durere și reculegere, trecînd prin sur deschis, care e grija și prin sur închis, care simbolizează plictiseala. Și am găsit lrgături de cărți melancolic-mohorîte, în cari sînt viriți autori ușuratici.

Ea. — D-ta mă pasionezi!

El. — Și Fouillepart, înrăgeat de decorul ăsta, va intra acasă întunecat dupăce a petrecut o noapte luminoasă.

Ea. — N'ai nimerit-ô, prietine, vezi că nimeni nu rîde. Tot ce-mi spuneți D-voastră mă entuziasmează.

D-na Fouillepart. — (abuzînd de victoria sa) Și în astă seară știți ce-am avut de cină?

El. — Mîncare albă.

D-na Fouillepart. — Macaroane, pește de mare cu sos alb, puî — nimic decît alb — prune uscate cu orez, ouă bătute spumă... E o mîncare nouă.

D-nul Fouillepart. — Numai cînele nostru ne plictisește, fiind castaniu, însă e atît de drăgălaș. Pentru a nu ne despărți cudesăvirșire de el, l-am pus în bucătărie, de unde iese cu servitoarea Blanche... Și noi am cumpărat un „fox”

ECONOMIE.

Mișcarea tovărășiilor economice românești în Banat.

Una dintre marile noastre dorințe mîntuitoare, e întemeierea de tovărășii economice. În urma celor văzute la alte popoare și a patimilor economice ce le răbdăm, ne-am încredințat îndeajuns, ca să mai trebuiască să stăruim asupra nevoii, ca să sprijinim îndrumarea spre întovărășire, mai cu seamă între plugarii noștri.

Intovărășirea e legea veacului de acum. O propășire mare în privința economică la toate popoarele, care au îndeplinit-o, se datorează mai ales duhului de întovărășire, de împotrivire și întărire printr'o unire voită. Ceiace tovărășiile au deosebit, este că dupăce se pune pe seama capitalului începător o dobîndă statornică, ele apoi împart câștigul între toți tovarășii pe măsura operațiilor săvîrșite de fiecare dintre ei. De ar fi un singur ins, orcît de voinic, dar lăsat la voia întimplării în mijlocul valurilor înspăimîntătoare ale greutăților traiului de astăzi, el va fi neputincios. Pe de altă parte însă, un ins orcît de slab, intrat într'o tovărășie economică de semenii din aceeași pătură obștească și avînd aceeași țintă economică, se va face un tovarăș puternic, căci se vor întări fiecare în parte și toți împreună.

Noi cu toții trebuie să nizuim, ca să înlăturăm pecet se poate, pe mijlocitorul dintre plugar și consumator, sau cumpărător revînzător.

Desăvîrșirea acestui scop e împreună cu mari pedeci, însă încetul-cu-încetul cu simțul practic al plugarului nostru și cu judecata sa limpede în privința foloaselor mari ale vînzării în comun, pedecile vor fi sdrobite cîtdecurînd.

Mulțumită băncilor pe cari le avem în număr atît de mare, dar încă de prea puțin folos — trebuie s'o mărturisim pe față — pentru ridicarea și întărirea țărănimii noastre, s'ar putea face minuni adevărate.

Săteanul n'ar trebui să mai fie silit să-și vîndă pe un preț de nimic și îndată după seceriș, ba chiar și mai înainte grînele sale. Băncile noastre — cari trebuie în viitor să fie mai întreprinzătoare, căci altfel sînt osîndite tînjirii și la urmă peirii, neavînd înțeles de a mai fi — sînt datoare să se desamortiască și să introducă acea operație uimitoare, atît e de norocoasă, prin care să dea săteanului întovărășit, sumele de banî de cari are neapărată lipsă, fie că acesta își pune grîul în magaziiile băncii, fie că-l ține în magaziiile tovărășiei de acasă.

El avînd banî, își poate acoperi toate gollurile, și va putea aștepta ca vînzarea să se facă id devălmășie, și numai atunci cînd poate vinde cu prețul cel mai bun. Partea care i-se mai cu-

și l-am numit Black and White... animal drăguț... Păcat că mușcă.

D-na Fouillepart. — Am luat ca șofer un harap. Și ne vom aranja ferma dela țară după modelul fermei albe ce se vede în America, cari sînt albi, oile albe, golumbiî albi, iepurii albi, caprele albe, țăraniî îmbrăcați în pînză albă.

El. — Și se mînîncă acolo pine neagră, muiată în lapte alb.

Ea. — Sigismund nu înțelege dulceața ce se simte trăînd într'o armonie, într'o simfonie, în muzică. Eu care, o mărturisesc, n'am întotdeauna caracterul egal, așî dobîndi în bunătate trăînd într'un asemenea decor.

El. — Să te auză cerul!

Ea. — Eu nu-ți cer părerea ta.

Domnul Fouillepart. — (împăciuitor) Ei bine, bine.

D-na Fouillepart. — Însfîrșit e periculos a ne face să regretăm odăile noastre de fete mari... Iți reamîntești, Alice, de celulele noastre din pension, de patul nostru alb, de visurile noastre...

El. — M'ai convins, doamnă dragă. De mine încolo — grija tapițerului.

Ea. — (mișcată) Cînele meu verde...

Servitorul intră, aducînd poșta. D-nul deschide uu plic mare — încadrat în negru.

El. — E bătrînul Palligny, care a murit; se vede că el însuși și-a ticluit anunțul funebrel.

Ea. — (entuziasmată) Incadrarea asta neagră... Hirtia asta albă... Eată un om cu gust...

Ileana.

vine apoi, peste ceiace i-s'a dat de bancă, săteanul și-o ia, sau în banî, sau o lasă băncii spre fructificare.

În chipul acesta ne vom putea cu timpul lipsi de acei cutreerători de sate, cari folosindu-se de stările nevoiașe ale sătenilor noștri, aproape îi jefuesc de recolia silințelor lor gospodărești, atît de prost plătesc grîmile bieților oameni.

Traian Țăranu.

Ernatul stupilor.

(-a.) Anotimpul de eamnă nu este tocmai plăcut pentru stupari, deoarece dă — uneori — mult de lucru crescătorilor de albine. Începînd deja cu luna lui Septembrie — stuparul începe a-și aduce în rînduială locul de ernat al stupilor. Stupăritul e o economie, pe care îngrijindu-o, îți aduce foloase însemnate, ear neglijîndu-o te păgubești însuși. Deaceia este în interesul fiecărui stupar a ține seamă de modul și condițiunile de trai al acestor insecte folositoare.

Stuparul, înainte de a intra în eamnă, trebuie să examineze coșnițele și lădițele în cari trăiesc albinele. Prima condițiune, ca un stup să poată ernă, este ca să aibă hrană — miere — în măsura îndestulitoare. Pășunea albinelor — în cele mai multe locuri — se sfîrșește cam pela finea lunei lui August. O parte din roi tineri, neavînd destul timp a-și aduna vara destulă miere, intră în eamnă slabî, cu puțin nutremînt. Deobicei acei stupi rămîn mai slabî, la cari roitul s'a întimplat mai tîrziu. Este bine să se înceapă cu nutrirea stupilor slabî încă de pecînd mai este timpul călduț, ca astfel albinele să mai poată astupa cîteo crepătură la coșniță și cîteo găurice. Ce trebuie făcut cu stupii, cari sînt detot slabî? Cel mai cuminte lucru este, dacă îi împreună. Subt împreunare avem a înțelege, să facem din doi unul și astfel să îi băgăm în eamnă. Albinele precum se știe, nu dorm în cursul ernii, ci stau numai în nelucrare.

Urdinișurile (locul de ieșire) trebuie micite, dar nu astupate detot, căci puțin aer bun — proaspăt — le cade bine și albinelor în timpul de eamnă. Stupilor, să nu le fie frig în decursul ernii și să nu fie conturbate din liniștea în care trăiesc. Stuparii, pentru a apăra albinele de frig, folosesc trei modalități și anume: ernatul stupilor în gropi, în pămînt, în stupină, afară, și în pivnițe.

La gropile de ernat se recere ca deasupra acelora să se facă un coperiș, nu înalt, din paie și acoperit apoi cu un strat de pămînt, cel puțin de o jumătate de metru de gros. Coperișul astfel făcut va ține cald. Prin coperiș să străbată o țeve strîmbă, prin care să poată ieși aerul cel stricat și intra cel curet. Lumina să nu străbată prin această țeve. Una dintre cele mai de căpetenie cerințe ale ernatului este ca stupii să-i ținem la loc întunecos. Ernatul stupilor în astfel de gropi s'a dovedit, că nu este nici practic, nici mulțumitor.

Ernatul stupilor afară în stupină, este de recomandat. În acest scop, coșnițele trebuie bine căptușite cu lut ori bălegar, ca să nu străbată frigul la albine. Cucit un stup e mai împopulat, cuatita albinele aflătoare în acela, ernează mai bine, deoarece multe fiind într'o coșniță, ele produc și au totdeauna căldura trebuincioasă înlăuntru. E tocmai ca o casă, în care sînt mai mulți oameni, acolo se produce multă căldură.

Al treilea fel de ernat, este ernatul stupilor în pivnițe. Acest fel de ernat, al stupilor, poate că este mai superior, decît ernatul stupilor afară de stupină. În pivnițe sînt ferii stupii de orice tempestăți. Pivnițele, în cari ernează stupii, trebuie dincînd-incînd aerisite, căci altcum pun în primejdie sănătatea albinelor.

Banca de asigurare. Direcția „Băncii generale de asigurare” din Sibiu, întrunită în ședința plenară din 24 Septembrie, a luat la cunoștință improtocolarea firmei și a stabilit tarifele ramilor de asigurare. Director general al băncii de asigurare a fost ales d-l *Ioan I. Lăpădatu*, directorul executiv al „Ardeleni” din Oraștie.

FELURIMI.

Soartea islamului. Un ziarist din capitală a vorbit cu orientalistul Armin Vámbéry despre ocuparea țării din Africa de nord, Tripolis, prin trupe italiene. Cu ocazia aceasta numitul orientalist a zis următoarele: Ca om liberal nu aprob ocuparea țării Tripolis cu putere armată; însă judecând lucrul din punct de vedere al interesului cultural, trebuie să aprob fapta aceasta și să zic, că islamul trebuie stîrpit. Am fost totdeauna apărător al islamului; dar cu timpul m'am convins, că religiuinea aceasta nu este vrednică de o soartă mai bună. Mohamedanii sînt religioși până la fanaticism; însă nu au caracter, nici nu știu ce va să zică cuvîntul acesta. Religiositatea lor este dușmană culturii. Se spune, este foarte puternic, deoarece numără 300 de milioane de credincioși. E adevărat. Însă dintr'acestia trăesc subț stăpînire engleză șaptezeci de milioane, subț stăpînire rusească 30 de milioane. Mai rămîn 200 de milioane, și totuși peirea lor este sigură. Dece? Pentru că mohamedanul, cum am zis, este lipsit de caracter, și afară de aceasta nu știe altceva decît să facă rugăciuni, fără să munciască. Dintre toate țările musulmane niciuna nu merită să fie numită țară. Statele mohamedane trebuie să se desmembreze, pentru că niciunul nu are structură internă. Statele europene cheltuiesc miliarde pentru cultivarea coloniilor. Anglia în India, ear Franța în Algir și Tunis dau sume uriașe pentru facerea drumurilor, pentru construirea de căi ferate, porturi și alte lucrări publice; popoarele din țările aceasta sînt împărțite cu toate binefacerea culturii. Ear în schimb ce primesc europeni? Cea mai fanatică ură. Italia, dacă își va ajunge ținta și va ocupa țara Tripolis, va ști să exploateze dealurile bogate ale Africei de nord și va putea scoate la lumină miliarde din adîncimile pămîntului de acolo.

Virsta cucoanelor. Două cucoane se întilnesc la ușa unei biserici și nu se pot înțelege, care să intre mai întâi? Cineva dela spate, înțelegînd despre ce e vorba, le zise: „Să intre întâi cea mai bătrînă dintre dumneavoastră!“ Cucoanele s'au privit furioase și s'au întors îndată acasă, nevoind niciuna să intre în biserică înaintea celeilalte...

CRONICA.

La expoziția din Lugoj Librăria diecezană din Caransebeș a expus o *mitră episcopescă* lucrată cu mîna, cu *motive românești, 7 ornate preoțești, stihare preoțești, un epitaf* (mormîntul Domnului) brodat cu mătăsă, analoage cu mătase lucrate foarte frumos și alte obiecte bisericesti, ear Tipografia diecezană a expus diferite cărți apărute la Caransebeș. Toate aceste lucruri au fost arangeate cu gust. Pe toți i-a surprins atît frumusețea și îndeosebi stilul românesc al lucrărilor, cît și arangeara lor.

La deschiderea expoziției a luat parte P. S. S. D. episcop diecezan *Dr. Miron Cristea*, însoțit de P. P. C. C. L. L. părinți protosingheli *Dr. Iosif Tr. Badescu* și *Dr. Iosif I. Olariu*, de P. O. D. protopresbiter *Andrei Ghidiu*, de presbiterii *Gheorghe Petrescu* și *Spiridon Șandru*, și de secretarul konzistorial *Dr. Cornel Corneanu*. Cînd au ajuns la despărțămîntul Librăriei și Tipografiei diecezane, au rămas uimiți de lucrurile produse în stabilimentele noastre diecezane. Ear a doua zi, însuși Excelența Sa D. Ministrul *Daranyi* a felicitat pe conducătorul Librăriei diecezane, d. *Petru Valușescu*, pentru frumusețea lucrurilor produse de stabilimentele noastre.

Remarcăm acest fapt ca o mică dovadă despre stăruința alor noștri de-a arăta și celorce nu ne cunosc străduința noastră de-a propăși pe toate terenele.

Pentru alegerile deputaților în Congresul național-bisericesc ce se vor ține încurînd, „Revista Preoților“ face apel către preoțime să aleagă „bărbați înțelepți, cu tragere de inimă către biserică, decît și către preoțime ș. a. m. d. „Cînd sinodul și congresul vor fi primenite în felul acesta înlăturîndu-se cei (de pîn'acum? N. R.) cu spinarea flexibilă“ etc.

Luni la 2 curent, a răposat subit, fiind lovit de apoplexie, vicenotarul d'aici *Victor Serb* în al 26 an al fericitei sale căsătorii. Fie-i țărina ușoară!

Fostul primar al Orăviții *Toma Binder* a încetat din viață în vîrstă de 67 ani. Odihniască în pace!

Duminecă s'au făcut — scrie „Drapelul“ — în biserica catedrală din Lugoj cu convenita solemnitate promovările și instalările nouilor canonic: *Gh. Popovici* și *Dr. Iacob Radu* și s'au împlinit astfel stalurile, cam demult vacante, din capitulul Lugojului. La acest act de mare însemnătate a fost de față și P. S. Sa Episcopul Orăzîmari *Dr. Demetriu Radu*, care a ridicat mult solemnitatea zilei. Instalarea a avut loc în decursul sf. liturghii imediat după citirea Evangheliei. Episcopul *Dr. V. Hossu* într'o vorbire prea frumoasă și pătrunzătoare, după ce a făcut pe scurt istoria capitolului din Lugoj și a amintit cu multă durere de inimă pierderea prepozitului *Petru Pop*, a dat expresiune bucuriei de care este pătruns, văzîndu-și capitulul earăși complet, în care — dupăcum a zis — își pune toată nădejdea. A urmat apoi citirea diplomelor de numire și vorbirea de mulțumită a noului prepozit capitular *II. Sa Ioan Boroș*, într'un mod și ton captiv a asigurat pe Episcop de sprijinul capitulariților, de dragostea nemărginită și de supunerea lor fiască. La ocuparea locurilor canonice Reuniunea de cîntări „Lira“ subț dirigența d-lui *Ioan Ienea*, a cîntat fiecărui canonic citeun puternic „Mulți ani, mulți ani părinte!“ La 1 oră s'a dat în aula episcopescă în onoarea noulor canonic un prînz festiv, la care au luat parte afară de clerul gremial și P. S. Sa Episcopul *Dr. Demetriu Radu*, *Rv. d-n Dr. Victor Șmigelschi*, canonic în Blaj, *d. A. Mocsonyi* din Bulci, *d. Dr. Babeș* avocat în Budapesta, *d. Dr. Isidor Pop*, avocat diecezan, *d. I. Nestor* profesor în Blaj, *I. Bercian* etc. La masă s'au ținut mai multe toast, dintre cari este de remarcat al Episcopului *Radu*, care a stors lacrimi din ochii tuturor.

Med. univ. *Dr. Traian Gergutia*, specialist în morburile femeiești, f. asistent la clinica de femei din Timișoara, cu praxă dela clinica de femei *Charité* din Berlin, vara medic balnear în băile Buzias, aduce cu toată onoarea la cunoștință, că s'a stabilit în Biserica-albă, Str. Gărefi Nr. 36, și a început practica medicală.

Societatea de lectură „Ioan Popazu“ secția pedagogică din Caransebeș, în ședința din 18 Septembrie st. v., ținută subț prezidiul d-nului *Sabin Evușianu*, s'a constituit în modul următor: Viceprezident: *Gheorghe Molin* ped. c. IV., secretar: *Nicolae Răduțiu* ped. c. III., controlor: *Dimitrie Găescu* ped. c. III., casier: *Toma Surlașiu* ped. c. IV., bibliotecar: *Vasile Miloia* ped. c. III., vicebibliotecar: *Emilian Novacovici* ped. c. II., comisia literară: *Dimitrie Nedescu*, *Trăilă Peia* ped. c. IV., *Vasile Miloia*, *Nicolae Răduțiu* ped. c. III., *Cornel Nica* ped. c. II., *Gheorghe Veliciu*, ped. c. I., dirigentul chorului: *Nicolae Răduțiu* ped. c. III.

Diracțiunea căilor ferate ungare aduce la cunoștință celor interesați, că legitimările provăzute cu fotografie pentru a primi bilete cu prețul de jumătate au să se înainteze, pentru prolongirea pe 1912, cel mai tîrziu pînă în 31 Decembre a. c. La cerere este a se alătura o taxă de 2 coroane în mărci poștale (nu timbre).

Papa, respectînd motivele aduse de primatele Ungariei, a dispus ca în anul 1912 să rămînă sărbătorile tot cum s'au ținut și pîn'acum.

Din 1. Octombrie s'a înființat și la universitatea din Viena un curs de limba și literatura română.

Societatea de lectură „Ioan Popazu“ desp. teol. din Caransebeș, în ședința ținută la 19 Sept. st. v. s'a constituit în modul următor: Președinte: *Dr. Moise Ienciu* prof.; vice-preș.: *L. Lungu* t. c. III.; notar: *M. Jigorea* t. c. III.; controlor: *I. Franțescu* t. c. III.; casier: *O. Popa* t. c. II.; bibliotecar: *O. Bohariu* t. c. II.; vice-bibl.: *T. Iorga* t. c. I.; membrii comisiei literare: *P. Adam*, *A. Cioloca* t. c. III.; *N. Badin*, *E. Grădinar* t. c. II., *E. Crăciun I. Cuțiu* t. c. I.

În presa mare se vestește că încurînd se va pune capăt războiului italo-turc, avînd, la intervenția marelor puteri, a se ceda Tripolisul Italianilor în schimbul unei sume de bani pe care Italianii vor avea s'o dea Turcilor ca despăgubire.

Director al filialei „Albinei“ la New-York a fost ales d-nul *Dr. Tiberiu Brediceanu*.

Mîine, Duminecă la 8 curent, mare adunare de popor la *Timișoara*, unde se va dezbate situația politică și sufragiul universal.

Zborul lui *Vlăicu* la Brașov n'a prea reușit, din cauza unui vînt năpraznic.

„Voința Națională“ a publicat o dare de seamă foarte elogioasă, asupra concertelor muzicale arangeate de distinsul profesor *Iacob Mușșanu* din prilejul serbărilor culturale din Blaj.

Funcționarul dela tribunalul din Terezianopol (*Szabadka*) *Mihail Crăniceanu* și-a testat întreagă averea de peste 100.000 cor. „Astrei“.

Concertul tenorului *Ion Radulescu* ce era să se dea aici în Oravița, s'a amînat pe timp nehotărît.

La 4 curent s'a făcut deschiderea solemnă a noului spital comitatens.

La 27 Octombrie va ajunge Cometa *Brooks* mai aproape de soare, ear d'atunci încolo se va vedea în toată splendoarea.

O groznică explozie a răpit un mîndru cuirasat al marinei franceze, stingînd viața a 350 de oameni.

Din Macedonia se vestesc mari inundații cari au pricinuit păgubi enorme.

Un baron francez cu numele *Convigny* din Paris a fost împușcat de fiul său, un mare alcoolist.

De o vreme încoaci earăși circulă prin Banat o mulțime de galbini de 20 cor. falși.

Studentimea univ. rom. din Budapesta își ține seara de cunoștință azi Sîmbătă la 7. curent în sala dela „Sas-kör“

Din Paris vine știrea că bancherul *Asquaciati* (*Palmarini*) împreună cu tovarășul său *Vinter* au fost arestați, pentru că au excrocat peste două milioane.

Și în Bulgaria s'a adus o lege care silește pe burlaci să plătiască dela, 40 ani pînă la moarte, o dare considerabilă.

Pe scena teatrului die Moscva se va juca încurînd „Cadavrul viu“, o piesă aflată printre manuscrisurile lui *Tolstoî*.

Congresul păcii se va ține la Roma în zilele de 21—27 Marte 1912.

Miliardarul american *Carnegie* a dăruit 250 mii de dolari regelui Italiei pentru a se crea o fundațiune din care să se remunereze faptele vitejești din viața cetățenească.

Viceconsulul grecesc *Kirkilise* a fost furat de o bandă de briganti din Turcia cari l-au slobozit numai în schimbul unei considerabile sume de bani.

Mihail Constantinescu (Craiova) s'a cununat cu d-na *Irma Tenyér* (Oravița). Felicitări!

Din Orșova vine știrea înfiorătoare despre izbucnirea holerei în acel orășel de frontieră.

Se zvonește că *Tisza* va fi chemat de președinte al camerei.

Bijuteriile furate dela consulul general din Budapesta au fost găsite ascunse în vila sa din Belgrad. S'a deschis o anchetă.

Este vorba că Românilor din Macedonia să li-se dea un șef religios, eventual dreptul ca preoții lor să poată fi hirotoniți la București.

Proprietarului de moara *Nicolae Teodorovici* îi servă spre laudă că a reușit a provedea *Bozoviciul* cu lumină electrică, întrecînd Oravița.

Domnilor restanțieri, plătiți!

Editor-proprietar: *Gheorghe Jianu*.
Redactor-responsabil: *Ilie Oravițanu*.

Totfelul de inserțiuni și reclame se primesc spre publicare în **PROGRESUL** în cele mai avantajoase condițiuni cu prețuri moderate. Reclama e sufletul comerțului. — Prin reclamă la progres!

„PLUGARUL“
societate pe acții din Cacova
dă **5—6%**

și plătește și darea după depuneri.
Acordă împrumuturi pe obligațiuni și amortizare cu 6—7%, ear personale cu 8%. Escomptează cambii. Asigurează vite și mijlocește cumpărarea de mașini agronomice.

Albert Jancsus

primind prăvalia lui
G. Ivaskovits din strada principală
„La mîța neagră“

își va da toată silința a menține numele bun al acestui magazin bogat asortat cu tot felul de articole moderne de manufactură, **casă solidă-creștină**, unde se capătă și bumbac, cirpe, pînză și mătăsuri veritabile, cu **prețuri fixe**, absolut solide. — Serviciu culant. Comandele pentru cei din jurul Oraviții încă se efeptuesc cu promptitudine.

Casa Nr. 292 din Iladia

acomodată și pentru birt și negustorie împreună cu
15 pogoane de pămînt arabil de
vînzare din mîna liberă. A se întreba la proprietarul
Traian Murgu.

banca de asigurare

„Transylvania“

fondată la 1868, primește asigurări pe viață și asigurări în contra feteului și în contra grîndinei etc. în condiții foarte favorabile.
Valori asigurate: 105 milioane cor. — Despăgubiri plătite: 7 1/2 milioane cor. Fonduri de rezervă: 2 milioane cor.
Informațiuni la Direcțiune în Sibii, strada Cîsnădiei 5, la Agentura principală în Arad, la Agentura cercuală din Oravița și la Agenturile locale de prin diferite comune românești, reprezentate prin bărbați de-ai noștri de toată încrederea.

AVIZ.

La tîmplăria Iohan Formayer
în Oravița

se pot comanda totfelul de mobile și lucrări pentru zidiri, cu prețuri absolut solide, fiindcă neavînd depozit, costișitor, e în măsură a lucra mai ieftin decît oricare. Pofțiți și vă convingeți!

Aviz.

Profesorul de dans **Paul Sourou**, cunoscut de mai mulți ani în orașul nostru, anunță publicului din Oravița și jur că în luna Noembre earășî va ține un

curs de dans

în Grădina de tir din Oravița-mont.

Liber de boale

rămîne oborul, unde se dă vitelor

Mastin

singurul și celdintă leac pentru îngrășare și ocrotire de imbolnăviri, de Dr. de Trnkóczy. Se capătă la negustor, ori se trimite cu poșta în depozitul fabricii dela Farmacistul **Trnkóczy în Laibach, Austria.** 5 pachete Cor. 3-50 franco.

Farmacia „La Sf. Gheorghe“ Oravița
visa-vis de prăvalia lui R. Goldstein în strada principală.

În farmacia mea, arangeată modern, ce capătă înafară de
tot soiul de medicamente și diferite parfumuri
franceze, engleze, pudră, săpunuri
și alte articole de tot felul atît pentru țerance, cît și pentru damele de elită.

Cu distinsă stimă

ADOLF GROS, apotecar.

Aviz.

Aduc la cunoștința P. T. public român, că mi-am mutat

Cancelaria advocațională

în casele proprii, cumpărate dela familia fostului avocat Czveics, în **Strada Rezi-denței Nr. 23**, lingă catedrala sîrbească, vis-à-vis de otelul „Paris“.

Cu deosebită stimă

Dr. Vasile Meșter
advocat în Verșeț.

În „Farmacia bătrînă“ a lui
Max de Knoblauch,

nou renovată, și ajustată modern, serviciu
x-7 prompt și culant.

La
Tipografia „Progresul“

în Oravița

se capătă

totfelul de tipărituri,
cu prețuri absolut solide.

Cine vrea marfă bună, să țîrgue în
băcănă

GHEORGHE BOGDANU
peste drum de biserica din Oravița-rom.